Region Stockholm

FÖRSLAG TILL BESLUT

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN

2019-12-17

Vänsterpartiet

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ärende nr 6
HSN 2019-1927

Upphandling av tjänsten tolkning i talade språk

Tolkning i talade språk för patienter som inte kan svenska eller inte har svenska som modersmål är en grundläggande del av hälso- och sjukvården. Utan möjlighet att kommunicera mellan patient och vårdgivare är vård omöjlig. Region Stockholm har en lång historia av problem med språktolkar, som ett led av bristfälliga upphandlingar och låga ersättningar. Utan skickliga språktolkar garanteras inte personer som inte behärskar svenska ett patientsäkert omhändertagande.

Vi anser att grundläggande delar av hälso- och sjukvården ska drivas i egen regi. Region Stockholm borde ha tolkar inom de vanligaste språken anställda och använda dessa i de flesta fall. Vi delar inte förvaltningens tro att privata utförare under alla omständigheter kan bedriva verksamheten mer kostnadseffektivt.

Vi har tidigare lyft problem med tolkar som arbetar under orimliga arbetsförhållanden med låga ersättningar, och krävt att upphandlingar ska innehålla krav på kollektivavtal. Om vi själva anställer tolkar kommer vi att kunna tillse att de får goda arbetsvillkor, utan att behöva lita på underleverantörers avtal. Genom att själva har tolkar anställda kan vi också tillse att dessa har eller utvecklar särskild vårdkompetens, vilket också blir svårare att säkerställa då tolkar från förmedlingar anlitas.

Vi inser dock att för vissa mindre vanliga språk kommer vi även fortsättningsvis att behöva upphandla tolk, då vi inte kan ha personer anställda för att täcka upp för alla möjliga språk.

Regionen bekostar tolkning för cirka 137 miljoner kronor per år. För denna summa kan skulle vi kunna inrätta en hel enhet som arbetar med tolkning och ha ett stort antal tolkar anställda. Då tolkar vittnar om att det är mycket slitigt att arbeta som tolk idag och att lönerna är låga och osäkra tror vi att sådana anställningar skulle vara mycket attraktiva för auktoriserade tolkar att söka sig till. Exakt hur många anställda regionen ska ha själv och hur stor del av summan som ska upphandlas behöver ses över och fördelas proportionerligt utefter vilka språk som behövs mest.

Politiken ska inte bestämma vilken form av tolkning som ska prioriteras över en annan. Distanstolk ska användas där detta är befogat och där patientsäkerheten inte äventyras, men detta måste beslutas i varje enskilt fall. Om vi har tolkar anställda hos oss kan samma enhet arbeta både med platstolkning och distanstolkning. Distanstolk har både fördelar och nackdelar, till fördelar hör effektivitet, att varje tolkuppdrag kräver kortare tid då restid eliminieras. Eliminerade resor är också bra för klimatet. Nackdelen kan vara att förståelsen blir svårare på telefon eller över video, särskilt för patienter med dålig hörsel.

Vi anser också att det är bra att systemet för kostnadsansvar för vårdgivare ses över. Vi anser att tolk borde vara en fri nyttighet för alla regiondrivna vårdgivare, vilket också underlättas om vi själva har anställda tolkar.

Då avtalen med tolkförmedlingarna löper ut 31 december 2020 är det viktigt att arbetet med att bygga upp en ny tolkenhet påbörjas snarast och att upphandling av de språk där vi inte själva kan ha anställda skyndsamt påbörjas.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslås besluta

Att Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att skyndsamt påbörja planering av uppbyggnad av en ny enhet för tolkning i talade språk inom HSF. Under januari 2020 ska en plan presenteras för uppbyggnad av denna enhet.

Att Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att under januari 2020 återkomma med en plan för vilka språk som kommer att behövas upphandlas tolk för samt ett förslag på förfrågningsunderlag för detta.